

Forfatter: Brandes, Edvard

Titel: Udrag fra Holberg og hans Scene

Citation: Brandes, Edvard: "Holberg og hans Scene", i Brandes, Edvard: *Holberg og hans Scene*, Gyldendal, 1898, s. 90. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandesed_03-shoot-idm140324074926240/facsimile.pdf (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Holberg og hans Scene

den usammenhængende Farces Slobrok og Tøffer. Han tog mindre Molière til Forbillede end den italienske Komedies Maskestykker, beregnede delvis paa Skuespillernes Improvisationer.

Her i *Jacob v. Tyboe* overlader saaledes paa to Steder Holberg til Skuespillerne, hvorledes de vil forme Replikerne. I fjerde Akt, hvor Tyboe afleverer sin Serenade, læser man følgende: »Pernille stikker Hovedet op og kiger ned paa dem, beder, at det Stykke maa spilles nok engang.» Og siden paa samme Maade: »Jens banker paa; Pernille kiger ud af Loftvinduet og siger, at de straks skal faa Avdiens, men slaar siden en Spand Vand over dem.» Hvor det gjaldt de gamle Løjer, gad Holberg ikke være over at skrive Ordene ned. Dog større Vægt maa tillægges den Ligegyldighed for Sammenhæng i Handling og for Ensartethed i Karaktererne, der undertiden gør et Stykke som *Jacob v. Tyboe* næsten meningsløst. Vi ser de to latterlige Friere, Storpraleren og Pedanten, begge vel modtagne af Fru Leonora, der gjerne vil give sin Datters Haand til den, der behager hende bedst. Hvorfor behøver da Stygotius at sende Pernille en Pung med Penge for at faa Avdiens? Ja hvorfor? Fordi Stykket er lavet over en gammel latinsk Komædie, hvor der mindre tales om Giftermaal end om, hvem der kan betale en smuk Pige saa dyrt, som en hæsleg Koblerske forlanger. Kun hvis man indsætter de gamle Værdier i

Stykket, vil man ret forstaa Kampen mellem de tre Friere.

Dog, vi har vænnet os til alle de Friheder, Holberg tog sig, og vi hører kun de guddommelige Repliker, hvis straalende Farve bringer En til at glemme den skødesløse Tegning. Men vi forlanger, at de skal siges med kunstnerisk Forstaaelse, og at Billedet skal fattes i en Ramme, der er Mesteren værdig.

Desværre skortede det baade paa den ægte Komik i Udførelsen og — hvad der gælder mindre — paa omhyggelig Iscenesættelse.

Af de Spillende skal dog én nævnes med Lov og Tak. Hr. Olaf Poulsens Jesper Oldfux lyste som en Gasfakkel mellem Tællelys. Sæsonen har ikke været denne Kunstner særdeles gunstig; Hestehandleren i *Dristigt vovet* tog ikke hans rige Ævner i Beslag; Broder Rus var kun et Virtuosennummer, hvor Sangen om den hellige Deborah udførtes med rentud blændende Kunst, og Henrik i *Det lykkelige Skibbrud* stod ufri og ufrisk overfor Hr. Mantzius' Rosifengius. Dog her tager Hr. Poulsen Revanche og spiller alle de andre sønder og sammen. Saaledes som Hr. Poulsen opfatter Oldfux, har han delvis Traditionen for sig. F. Eks. i den første Monolog, som det sikkert i umindelige Tider har været Skik at adressere direkte til Publikum som en Art Prolog. Man kan hos Rabbek finde et sindrigt Forslag til en